

Justitiedepartementet

Angående betänkandet Andra chans för krisande företag - En ny lag om företagsrekonstruktion (SOU 2021:12)

Ekobrottsmyndigheten lämnar härmed sitt yttrande över rubricerat betänkande.

Ekobrottsmyndigheten tillstyrker i huvudsak förslagen i betänkandet. Ekobrottsmyndigheten avstyrker dock vissa förslag och har följande synpunkter utifrån de aspekter myndigheten har att beakta.

Avsnitt 6.8 Endast gäldenär som har ordnad bokföring ska kunna inleda företagsrekonstruktion och särskilt om rekonstruktörens anmälningsskyldighet samt vem eller vilka som kan anmälas för brott.

Förslaget om att gäldenären måste ha en ordnad bokföring för att kunna inleda rekonstruktion är positivt. Det innebär att rekonstruktören kan sätta en större formell tyngd på kravet att gäldenären måste kunna uppvisa en komplett bokföring utan allvarliga brister.

Enligt 22 § förordningen (1996:783) om företagsrekonstruktion ska rekonstruktören underrätta åklagaren, om det finns anledning att anta att gäldenären gjort sig skyldig till brott mot sina borgenärer. Bestämmelsen föreslås flyttas över till den nya förordningen om företagsrekonstruktion (21 §). Rekonstruktörens anmälningsskyldighet till åklagare är knuten till den berättelse om boets tillstånd som avses i 3 kap. 11 § första stycket lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion respektive i förslaget till 7 kap. 4 § andra stycket (2022:000) lagen om företagsrekonstruktion. Om rekonstruktören under arbetet med att upprätta en rekonstruktionsplan, där denna berättelse ingår, finner att bokföringen innehåller sådana brister så att rekonstruktören avbryter arbetet, är frågan hur detta påverkar anmälningsskyldigheten, eftersom den är beroende av en berättelse. Ekobrottsmyndighetens uppfattning är att det är angeläget att rekonstruktören har en skyldighet att anmäla brott oavsett om en rekonstruktionsplan innehållande rekonstruktörens berättelse har upprättats eller inte och att detta tydligt framgår av lag eller förordning.

Vidare är det angeläget att i det fortsatta lagstiftningsarbetet tydliggörs vem eller vilka som rekonstruktören enligt 21 § förslaget till förordning om företagsrekonstruktion ska anmäla för brott. Ofta är det ett aktiebolag som är gäldenär, men det är företrädaren för gäldenären eller annan företrädare för bolaget, t.ex. den som är ansvarig för bokföringen, som kan dömas för bokföringsbrott. När gäldenären är en juridisk person kan denna inte åtalas eller dömas för brott.

Avsnitt 8.4.1 Vilka åtgärder ska kunna vidtas inom ramen för en rekonstruktionsplan?

Ekobrottsmyndigheten avstyrker förslaget att slopa det nuvarande kravet på att minst 25 procent av fordringarnas belopp ska kunna betalas för att ett offentligt ackord ska godkännas. Ekobrottsmyndigheten ansluter sig till det särskilda yttrandet av Skatteverkets expert att ett företag som inte klarar att betala en så låg andel av skulderna inte ska beviljas rekonstruktion, eftersom risken för konkurs då är överhängande. Om rekonstruktion beviljas i det läget är risken i stället att företaget drivs för länge på borgenärernas bekostnad. Risken för olika typer av oredlighetsbrott ökar också om den lägsta gräns som nu gäller för rekonstruktion överges.

Avsnitt 10.4 Bör det införas en insolvensrättslig regel om handlingsplikt?

I direktiven till betänkandet ingick att se över om det fanns ett behov av att införa insolvensrättsliga regler om handlingsplikt och ansvar som utgår från gäldenärens insolvens. Även om den befintliga lagstiftningen bedöms leva upp till de krav som Rekonstruktions- och insolvensdirektivet ((EU) 2017/1132) ställer kan det finnas anledning att förstärka det insolvensrättsliga regelverket.

Ett stort problem med företagsrekonstruktioner jämfört med konkursförfaranden är gäldenärens fortsatta rådighet över verksamheten där rekonstruktörens samtycke endast krävs för rättshandlingar som ligger utanför ramen för verksamhetens dagliga drift. Gäldenären har möjlighet att fortsätta en brottslig eller ekonomiskt osund näringsverksamhet som redan från början byggt på att skatter helt delvis inte betalats till staten. Ekobrottsmyndigheten har haft utredningar med sådana företag som har varit under rekonstruktion och där syftet med företagsrekonstruktionen enbart varit att fortsätta verksamheten så länge som möjligt. Under tiden kan ett flertal ekonomiska brott genomföras, såväl bokföringsbrott och oredlighetsbrott som skattebrott.

Ekobrottsmyndigheten anser att en skärpning av den insolvensrättsliga lagstiftningen på detta område är nödvändig för att utöka skyddet för borgenärer. Förslagsvis kan detta ske genom att i konkurslagen införa en sådan handlingsplikt vid insolvens som Stiftelsen insolvensrättsligt forum föreslagit och som beskrivs i betänkandet. Detta skulle också kunna verka brottsförebyggande då det kan förväntas att företrädare för gäldenärer som befinner sig i ekonomiskt trångmål iakttar en större försiktighet.

Checklista Bilaga 3

I bilaga 3 till betänkandet finns en checklista för framtagandet av en rekonstruktionsplan. Det avsnitt som avser företagets identitet skulle kunna kompletteras med kontroll av företagets faktiska och formella företrädare samt kontroll i Bolagsverkets register för verkliga huvudmän.

Övergångsregler

För att det inte efter den 1 juli 2022 ska vara straffritt för en företrädare för en gäldenär att vid en förhandling om offentligt ackord enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion ha förtigit en tillgång eller uppgett obefintlig skuld, bör en övergångsbestämmelse införas i brottsbalken. Bestämmelsen i 11 kap. 2 § BrB i dess lydelse före den 1 juli 2022 bör därför

alltjämt gälla för den som vid en förhandling om offentligt ackord enligt lagen om företagsrekonstruktion förtigit tillgång, uppgivit obefintlig skuld eller lämnat annan sådan oriktig uppgift.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Monica Rodrigo. I ärendets slutliga handläggning har biträdande rättschefen Birgitta Resenius deltagit. Strategiske ekorevisorerna Henrik Lundin har varit föredragande.

Monica Rodrigo

Henrik Lundin

Expedition till
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till
ju.L2@regeringskansliet.se
ju.a@regeringskansliet.se